

TANTÁRGYI ADATLAP

SPORTFILOZÓFIA

BMEGT41BX4T004-00

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

SPORTFILOZÓFIA

Azonosító

BMEGT41BX4T004-00

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi
érdemjegy

Kreditszám

3

Tantárgyfelelős

Neve *Beosztása* *Email címe*

Danka István egyetemi docens danka.istvan@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Filozófia és Tudománytörténet Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://www.filozofia.bme.hu/targyak>

A tantárgy oktatásának nyelve

Magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: Szabadon választható tárgyak

Tantárgy szerepe: Szabadon választható

Ajánlott félév: 0

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2025.07.10.) az 580501/3/2025 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2025.07.10.-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A hallgatók betekintést kapnak a sport tevékenységének és társadalmi vetületeinek néhány filozófiai, etikai és esztétikai problémájába, megismerkedve a sporthoz kapcsolódó filozófiai, fiziológiai, pszichológiai, szociológiai, politikai és gazdasági fogalmaival. A kiválasztott témák szélesebb körű, társadalmilag hasznos segítik a hallgatókat, támogatva szaktárgyaik jobb megértését komplex társadalmi folyamatokba ágyazottságukban. A kurzus elősegíti, hogy a hallgatók reflektált viszonyt tudjanak kialakítani az órán tárgyalt kérdésekkel kapcsolatban, és e reflexív attitűdöt alkalmazni tudják szakmájukon belül és azon túl egyaránt. A hallgatók képessé válnak felismerni a filozófiai érvelés logikai jellemzőit, továbbá különbséget tenni leíró és normatív állítások között. Szűkebben értve a tárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a sport filozófiai, etikai és társadalmi alapjait. A kurzus keretében olyan témákat vizsgálunk, mint:

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.
2. Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
3. Átfogóan ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

Képesség

1. Szakmai szóhasználata során magabiztosan használja a szakma szókincsét, a szakma szaktudományos alapfogalmait, és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
2. Rendelkezik problémacentrikus filozófiai attitűdhez szükséges képességekkel, képes a sportot és annak környezetét interdiszciplináris szemlélettel, kritikailag megközelíteni.
3. Képes kritikusan elemezni a sport társadalmi hatásait és etikai dilemmáit.
4. Szakmai feladatainak megoldásában képes önálló elemzésre, értékelésre, és következtetéseket és magyarázatokat szintetizálására.
5. Képes az információk kritikus elemzéséhez és feldolgozásához kellően megalapozott technikák széles skálájának alkalmazására.
6. Képes az élethosszig tartó tanulás folyamatában való részvételre.
7. Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
8. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.

Attitűd

1. Elfogadja és következetesen vállalja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
2. Nyitott a kritikus önértékelésre, a szakmai továbbképzés különböző formáira, az értelmiségi világlátás önfejlesztő módszereire és törekszik önmaga fejlesztésére e területeken.
3. Problémacentrikus látásmóddal, problémamegoldó gondolkodással rendelkezik.
4. Nyitott a multidiszciplináris megközelítésekre (filozófia, szociológia, pszichológia).
5. Törekszik arra, hogy szakmai kommunikációjában a normáknak megfelelően nyilvánuljon meg.

Önállóság és felelősség

1. Saját szakmai közegében olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot alakít ki, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását.
2. Tudatosan reflektál saját társadalmi és kulturális beágyazottságára.
3. Kritikus tudatosság jellemzi társadalmi, szociokulturális kérdésekben.
4. Önálló, konstruktív és aszertív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.
5. Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
6. Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.
7. Az elemzésekért, következtetéseikért és döntéseikért felelősséget vállal.

Oktatásmódszertan

Előadások Órai csoportgyakorlatok

Tanulástámogató anyagok

- A tárgyhoz kapcsolódó jegyzet és a slide-ok / Lecture notes and PPT-slides.
- Hans Ulrich Gumbrecht (2022) Szépség a sportban – Tömeg a stadionban. Budapest: Kijárat Kiadó.
- McNamee, Mike J. - Morgan, William John szerk. (2015) The Routledge Handbook of the Philosophy of Sport. Routledge.
- Jegyzetek, letölthető anyagok - Downloadable materials

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése: kettő évközi írásbeli teljesítménymérés és az aktív órai részvétel alapján (opcionális) történik.

Teljesítményértékelési módszerek

1. Összegző tanulmányi teljesítményértékelés: a tantárgy és tudás, képesség típusú kompetenciaelemeinek komplex, írásos értékelési módja két félévközi zárthelyi dolgozat formájában. A dolgozat tudáselemekre, értelmezési feladatokra, következtetési feladatokra koncentrálni írásos kérdésválaszolás formájában. Mindkét zárthelyit egyenként legalább elégségesre kell (>49%) megírni. Ezek eredménye 50-50%-ban számít a végső jegyben. 2. Részteljesítmény-értékelés (órai aktív részvétel, opcionális): a tantárgy tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság és felelősség típusú kompetenciaelemeinek egyszerűsített értékelési módja, melynek megjelenési formája a felkészült megjelenés és tevékeny részvétel a gyakorlat folyamatában, felkérésre vezetett példamegoldás a hallgatók előtt; az egységes értékelési elveket a tantárgyfelelős és a tantárgy előadója együttesen határozza meg.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- 1. összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 50
- 2. összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 50
- részteljesítmény értékelés (órai aktív részvétel): 20
- összesen: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	90
Jeles	80-89
Jó	70-79
Közepes	60-69
Elégséges	50-59
Elégtelen	0-49

Javítás és pótlás

1) Egy összegző tanulmányi teljesítményértékelés a pótlási időszakban díjmentesen pótolható vagy javítható. Javítás esetén a korábbi és az új eredmény közül a jobb eredmény kerül beszámításba.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	28
félévközi készülés a gyakorlatokra	14
felkészülés a teljesítményértékelésekre	48
összesen	90

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőt véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2025.07.07-én. Érvényes 2025.07.07-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

Az egyes félévekben meghirdetett kurzusok sillabuszaiban e témaelemeket ütemezzük a naptári és egyéb adottságok szerint. ● A sport természete, célja és értéke ○ A sport fogalmának fő megközelítései. Formalizmus, konvencionálisizmus, internalizmus, interpretativizmus ○ Homo ludens. Játék, "komoly játék", játékoság, sport ○ Szabályok és szabályszegés ○ A sportolás etikája. Igazságosság, tisztességesség, sportszerűség ○ Sport, test és lélek. Erkölc, egészség és identitás ● A sport és az egyén ○ Önmeghaladás, motiváció, testfegyelem, ellenállás és hatalom ○ Siker, szenvedés, kockázat, kudarc, méltóság ○ Sport és rehabilitáció ○ Sport és halandóság. A test határai, sérülés, öregedés ○ Test, testkép, tárgyasítás ● Sport mint versengés ○ Szabadidős sport, tömegsport, versenysport, olimpizmus ○ Teljesítmény, rekord. Versenyszellem ○ Sport és a csapatmunka ideáljai ○ A "legjobb sportoló" és a "jó edző" problémája ○ A versenysport etikai problémái. Fair play, dopping és a "természetes előny" fogalma ○ Esélyegyenlőség. Sport és a nemek viszonya. Egyenlő hozzáférés, transznemű sportolók, parasport ● A sport mint társadalmi jelenség ○ Sport, politika, közösségi és nemzeti identitás. Globalizáció, sportturizmus, klímaetika és fenntarthatóság ○ Sport, kereskedelem és piac. Sportverseny és gazdasági verseny. A sport mint a kapitalizmus metaforája ○ Sportipar, branding, szponzoráció. Az állami támogatások szerepe. Sportswashing ○ A sportoló mint márka és médiatermék. A sportoló szólásszabadsága és társadalmi felelőssége ○ Sport és technológia. Technológiai támogatások, robotsport, e-sport. Testnélküliség és poszthumanizmus. A bíráskodás dehumanizálása ● Szurkolói kultúra ○ Nézői élmény, a sport esztétikája. A "mozdulat szépsége". Mozgás, küzdelem, katarzis ○ A sport mint kultusz, rítus, rituálé és valláspótlék ○ Szurkolói kultúra és erkölcsi felelősség (rasszizmus, fair play) ○ A szurkoló: néző, rajongó és résztvevő ○ A sportfogadás etikája

További oktatók

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Filozófia és Tudománytörténet Tanszék vezetője hagyja jóvá.